

CÍSAŘOVNA ALŽBĚTA.

Román od Viléma Boroše.

"Je-li bychom hned, Leo."
"Ale tys ještě churaví!"
"Možský vzduch mne uzdraví."

A skutečně odpluli. Pluli na nádherné zařízené jachtě mladé milionářky.
A pod večer, když s kapitánem usedli si na palubu, zadíval se Armand na sličnou svou nevěstu a srdce jeho přeplývalo nevýslovnou radostí. Na Zuzanu často, často vzpomínali...

KAPITOLA 14.

Eskobedo.

V Mexiku se politické strany spojily a jméno Resbartovo ozývalo se jednohlasně po celé říši. A v den volby prezidenta byl milionář Resbarto zvolen za prezidenta mexické republiky, aniž by měl ve volbě soka. Zpráva o volbě způsobila v celé říši velkou radost a uspokojení.

Jenom ten se netěšil, koho zvolili. Resbarto již za svého života přilhl mnoho pracoval a toužil spíše po odpočinku, nežli po vystupování veřejném.

Eskobedo, bývalý proslulý generál mexický, zvěděl v chudobině ve Guanajuatě o volbě prezidentské. Na dvoře chudobince zvedala se v háji křovin a tropických stromů socha císaře Maxmiliána. Dala ji postaviti Lea Resbartova na památku velikého toho panovníka. Eskobedo byl vetchý, předčasně zlomený a žedivý kmet. Když kráček oděný v modravé šaty chovanců chudobince, sehnul, o hůl se opíraje, nikdo by byl nefečí, že tento muž kdysi řídil osudy státu mexického. Každého jitra klečel před sochou císaře Maxmiliána. Modlil se zde, jakž byl slibil, ale city jeho snad se tak otupily, duše jeho již tolik sklesla, že ani necítil tíhu svého pokolení. Denně prosil pána nebes o smrt, ale smrt se mu stále vyhýbala.

Správce, jehož dozoru byl chudobinec podřízen, byl Julian Strollwell. Byl to týž setník, jež vyslal Eskobedo za času zajetí císaře Maxmiliána do kláštera kapucinského na stráž, a jež tehdy pronásledoval tak krutě jen proto, že přijal od císaře Maxmiliána na památku tabatěrku.

Strollwell jednou již generála škrtil a slibil mu, že ho ukrutným způsobem sprovodí se světa. A teď, když Eskobedo toužil po smrti, dostal se pod dozor tohoto člověka! Tím však nebyl ještě vypit kalich hořkosti až na dno.

Domácí starosti o chudobinec, jako vaření, prádlo, nákupy, měla hospodyně. Tato hospodyně byla vdovou po generálu Mehiově, hrdiánem mučedníku, již Lea dala vyléčiti z duševní choroby, a když nechtěla nečině žíti, odkázána na milost a nemilost, dala jí místo domácí správce v chudobinci.

V nadrech ovdovělé Mehiové bilo sice srdce šlechtné, ale třeba dovedla býti sebe více velkomyslnou a šlechtnou, přece jen nedovedla se opanovati tolik, aby na vraha svého manžele, svého štěstí, na Eskobeda vlídně se mohla podívat.

Strollwell zacházel s ním velmi hrubě. Eskobedovi bylo uloženo zametání ložnic a na večer rozsvěcování lamp. Za nejmenší provinění trestal ho bez citu; hned mu odňal oběd nebo večeři. A když těžká práce ho vysílila a on bezvládně, churav ležel na lůžku v nemocnici ústavní, zapomenla mu paní Mehiová z pravidla jít do postele. Eskobedo snášel mlčky a bez stížnosti toto neobyčejné pokolení a nedostatek. Neměl ani nikoho, komu by si postěžoval.

Eskobedo nejednou pomýšlel na sebevraždu, ale stal se tak pobožným, že by si netroufal pozvednouti zbraň na sebe. Vysílen klečel u nohou sochy císaře Maxmiliána, když běžel kolem sluhu z ústavu. "Náš pán se stal prezidentem!" zvolal sluha na Eskobeda. "Bůh ho zachovej, já mu nezávidím," odpověděl Eskobedo. "Das aby vám věřil!" šikádlil ho sluha. "Mohl jste teď býti sám prezidentem, kdybyste zůstal na cestě cnosti. Ale ze psa není nikdy slanina!" S Eskobedem i sluhové troufali si takto mluvit.

Bývalý generál se nehučoval. Takové popuzování již ho neškádlilo. Smutně přikyvával hlavou a odpovídal pouze tolik: "Jenom kdyby slečna Lea byla již doma!" Sluha při těchto slovech zastavil se u Eskobeda. "Přijede brzy. Za málo dní bude již tady, ale nemyslete si, starý pokrytče, že se vám lépe povede. Pan správce se po stará o to, aby z vás smyl i poslední kapku svěcené vody."

Eskobedo posadil se u paty pomníku. Upřel vpadlé, unavené oči na sluhu a tázal se tichým, mřným hlasem: "Přijde slečna Lea opravdu?"

"Arciže přijde. A ne sama! Přiváží si důstojníka, budeme mít tady svatbu. Slečna je sice již trochu stará, ale ze staré panny bude mladá paní. Ano, ano, starochu!"

"Konečně tedy bude doma! Očekávám ji velmi těžce, neboť přináší mně mír a klid."

"Jenom si myslí, starochu. Pokud bude Strollwell správcem, tu nebude zde pro tebe jiný svět."

"Slečna Lea je drahá, dobrá duše."

"Co je to platno, když jí všecko bude zatajeno."

"Já jí podám vysvětlení."

"Tvoje slova, starochu, jsou jako bankovky vzaté z oběhu. Nikdo na ně nebude dbát."

"Slečna Lea mne zná."

"Ta nebude mít času, zabývá se s takovými ubožáky. Bude se chystati ku svatbě, nezbude jí na jiné starosti času."

"Kdo jest její ženich?"

"Raději se ptejte, koho si slečna béře... jakéhosi Armanda Levala..."

"Ab, ano! Pamatuji se již... Hle, hle, jak se stává člověk zapomnětlivým! Poznali se v Goergén v Uhrách."

"Nevím, kde ho našla."

"A obyvatelstvo města chystá se k uvítání slečninu?"

"Velkolepě. Ostatně v našem městě visí prapory od těch dob, kdy došla zpráva o volbě Resbartově za prezidenta."

"Co tomu říká pan Resbarto?"

"Čemu? Té výzdobě města?"

"Že hraběti."

"Těší ho to prý stejně jako prezidentství. Kdyby mohl, vykoupil by se velikou sumou peněz z tohoto úřadu."

"Ale hrabě Armand Leval jest muž velmi hodný."

"Třeba byl hodný, co na tom; Resbartovi a nám Mexikánům zůstane cizincem. Slečna Lea mohla si také u nás v naší vlasti nalézt ženicha vhodného."

"Resbarto tedy nerad vidí tento sňatek?"

"Ne. Ale co tě to zajímá? Lea Resbartova mohla býti kdysi tvojí paní, hled, starochu, jak hluboko jsi klesl svojí vinou."

"Nelituj mne, hodný hochu."

"Kukačka tě lituje, já ne! Co je máš po tobě — i kdyby lámali staré tvé tělo kolem!"

"Děkuji."

"Rádo se stalo, starochu! Ale

již jdu, pan správce sem přichází, uvidí, že s tobou mluvím, a bude si na konec ještě myslet, že jsem také takový ničema jako jsi ty."

Sluha se ušklíbl. Domníval se, že řekl Eskobedovi něco velikého a že ho svou hrubostí natně pobouřil.

Bývalý generál ani to však nepozoroval. Nedbal ničeho. Od té chvíle, kdy vstoupil do chudobince Leou Resbartovou založeného, neměl ani den klidu.

"Pokání!" těšil se stále. "Pokání — ne za mé mexické činy, ale za nevinně prolitou krev kněžny Lukrecie! A já snáším tvé těžké zkoušky trpělivě, pane můj! Nikdo mne posud neslyšel bédovat! A nikdy si nalfkati nebudu! Ty, Bože můj, víš, kdy bude mé kajíc oosti míra dovršena. Tys mne hrozně potrestal a ty mně přijmeš opět na milost. Otčenáš..."

V tom okamžiku stanul Julian Strollwell před Eskobedem. — "Proč tady ukrádáš Pánubohu den?" obořil se na něho prudce.

"Pardon, mně jest dovoleno pobýti hodinu denně zde u této sochy."

"Kdo ti to dovolil?"

"Slečna Lea Resbartova."

"Láryfáry! To jest stejná lež, jako všecko tvoje ostatní tvrzení."

"Chodil jsem sem až posud každý den, a vy jste tomu neodpověděl, pane Strollwelle."

"Ještě odmoulová? Jedna, dvě, honem do kuchyně! Paní Mehiová potřebuje dřív a vodu, hled, ať všecko sneseš! Nu ovšem, tváří se nemocným, tomu ty rozumíš! Vyhnouti se kde jaké práci! Styď se, starý ničemo! Jenom co se slečna vrátí, však tě odtud vyhodím. Lenochů zde nepotřebuji. Tím méně lstivých buřičů. Myslíš, že nevím, co mně tropíš za zády? Pomlouváš mne. Rozséváš sítě koukolu mezi obyvateli chudobince; včera jsi také jednomu starci řekl, že já tloustnu na účet chudých. Dobrá, dobrá, jen počkuj, uvidíš, jak to skončí."

Eskobedo stál se sklopenou hlavou před správcem. Neodpověděl ani jediným slovem na jeho urážky. Naopak, chopil se hole a opíraje se o ni, těžce kráček pro dříví a pro vodu — pro druhého svého nepřtele, paní Mehiovou.

Správce chvíli díval se hněvivě za ním. "Tak se musí pokoušeti si a zdržeti nepřátelské říše!" bručel při tom. "Ale to jest jen začátek, však zkusí ještě více."

Ve městě s chvatem konány byly přípravy k vyzdobení a slavnostnímu uvítání. Starý Resbarto sám si přál, aby dceři jeho dostalo se slavnostního uvítání, ačkoli mu volba Leina nebyla po chuti.

Na dlouhé cestě na moři, na pohodlné jachtě Leině se hrabě Leval uzdravil. Rána se mu zacečila. Leiny starostlivé ruce zachovaly Armandovi život. Leval byl jí vděčným za tuto její něhu. Miloval ji opravdově a upřímně. Několik oněch neděl, jež na lodi a prohlídce světových měst strávil, podobalo se opravdu snu. Ni svatební cesta nemohla by býti krásnější. Lea byla šťastna, ve lice šťastna. Zdálo se, že v štěstí svém omládl. Na tvářích jejích, jež i jindy byly sličné, prostíral se svěží ruměnek. Rozmar její byl vždy veselý a jasný. Jitro pozdravila zpěvem, večer písni se loučila s dnem. Po čas plavby na moři celý svět pro ni neexistoval. Věděla, že doma jest očekávána. — Čeká ji otec! Dívka, jež později se zamiluje, dovede si vzít každého okamžiku. S Armandem zacházela jako s nadpozemskou bytostí. Čla mu i myšlenky. Za hrnovala ho svou pozorností, svou něžností. Armand opětoval Leinu něžnost způsobem nejroztomilejším. Po cestě ani nepocítovali, že Zuzana jest mrtva a že paní Levalová zůstala sama v Evropě. A když přec zmínka o nich se stala, zasmušil se Armand pokaždé.

Ale Lea dovedla věc vždy obrátit na zájím. Objala ho, políbila a odvedla ho nahoru na palubu, kde se procházeli a rozmlouvali o svém štěstí.

Přistáli v Mexiku. Lea radostí plakala, když potvrdila se zpráva, že otec její se stal prezidentem.

"Což tě tolik těší zvolení tvého otce?" otázal se Armand Ley.

"Nesmírně, neboť mám za to, že úřad tento bude mému otci na obtíž."

"A to tě těší?"

"Ano, protože ty mu práci velice usnadníš. Ty budeš jeho prvou rukou! Záležitosti státu povedeš vůbec ty sám! Oh, jakž bych se tedy neradovala takovým štěstím?"

"Z posavadního chování se tvého otce jest zřejmo, že nemám mnoho vyhlídek na takovou přízeň u něho. V depeších svých se o mně ani slovem nikdy nezmiňoval, kdežto ty mu vždy posílala mé pozdravy."

"Nezná tě a proto se nevyjadřuje. Mexikáni jsou v tom ohledu velmi zdrženliví. Mně postačí, vím-li, že mne otec nesmírně miluje, a když mne miluje, přivine i tebe na své řadry, protože já opět miluji tebe."

Domy v městě Mexiku byly vesměs vyzdobeny prapory, na nichž bylo zřítí počáteční písmena jména Resbartova.

Hrabě Leval hrdě si prohlížel vlající prapory, neboť dcera onoho Resbarty, jehož jméno hlásá tolik praporů, jest jeho nevěsta!

Do rodného města Leina přibyl po železnici. Skoro celé město vyšlo na ulici. V hlavnějších třídách, jimiž se průvod ubíral do Resbartova paláce, stály řady havířů v slavnostních řátech. Na nádraží uvítal je starý Resbarto a starosta pozdravil Leu i ženicha jejího slavnostně řečí; tomuto přál, aby v Mexiku našel svou druhou vlast' a aby miloval lid mexický, který lne k rodině Resbartově s láskou tak velikou.

Hrabě Armand odpověděl pohnutým ale zvučným hlasem a krátkou řečí. "Mně přivedlo sem srdce moje," děl na konci své řeči. "A toto srdce bude milovati láskou a věrností synovskou svou novou vlast', Mexiko!"

Starosta objal a políbil. První dojem působil na přítomné neobyčejnou měrou. Statná postava Armandova, jeho vážné a přímé způsoby činily ho i jinak milým. Se starým Resbartem spřátelil se za první čtvrt hodinky a starý Resbarto ani jediným slovem se nezmiňoval, že by si Lea mohla vybrati za choť občana mexického.

Také Eskobedo přál si viděti přejzd snoubenců, nádherný průvod, hlavně však Leu Resbartovu.

V den, kdy mladá milionářka se měla vrátiti, vstoupil Eskobedo ku správci Strollwellovi. Stanul před ním s hlavou pokorně sklopenou na prsa.

"Co chceš?" ptal se správce hrubě a tupě, jak vůbec s Eskobedem mluvil.

"Až posud jsem vás o nic neprosil," pravil Eskobedo. "Dnes přijela slečna Lea a já bych ji rád pozdravil. Dovolu, abych se směl na hodinu z ústavu vzdáliti."

Správce s rukama v bok opřenýma slostně pohlízel na bývalého generála. "Co chceš? Pozdraviti ji? Ty prolhaný pokrytče! Chceš mne zraditi, ano, ano!... Co je ti po slečně Resbartové? Buď rád, že tě sem vzali a punktem! Ni kroku nečiníš přes práh! Ani na okamžik nesmíš býti bez dozoru! — Ostatně musím s tobou něco vyříditi. Bylo mně oznámeno, že jsi pomlouval pana Resbarty. V noci jsi vypravoval svým soudruhům, že Mexiko zvolilo si Resbartu ku své škodě, protože je lstivý, nestálý a egoistický. Víš, cos to řekl? Víš, koho jsi tím urazil? Svého chlebováře! Svého dobro-

dince... ty... ty nevděčný farižeje!" Poslední slova pronesl správce s hlubokým opovržením. Žluté tváře Eskobedovy červenaly. Toto obvinění přivedlo ho přece z míry. Ruce sevřely se mu v pěstě, vpadlé oči se znaveně zaleskly. Hrdě se vzpřímil.

"Dlouho a mnoho jsem snášel, ty necitelný tyrane!" zvolal hlasem uraženého sebecitu. "Nepovažoval jsem za hodno, hájiti se tobě proti tvým lžím. Až posud jsem mlčel. Ale co je mnoho, je mnoho! Já jsem Resbartovi nikdy oubližil, nikdy jsem ho neurazil, nikdy jsem se o něm nešetřně nevyjádřil! Soudruhům všem se zde vyhýbám, se žádným ani nemluvíme! Toto obvinění zrodilo se ve tvém špatném mozku! Věz tedy, že odejdu z tohoto ústavu, ano, a že se nikdy více nevrátím! Ani jsem si nevzpomněl, abych proti tobě něčeho podnikl, ale teď půjdu a řeknu všecko Lee Resbartové!... Bůh tě potrestej, ty mstivá, necitelná bestie!"

Eskobedo pohrozil správci pěstí a měl se k odchodu.

Strollwell byl překvapen. Chvilí mlčky pohlízel na Eskobeda, pak skočil za ním, chytil ho za límec a strhl ho ode dveří. "Zpátky!" obořil se na něho. "Co si myslíš, kdo jsem? Vyrážím z tebe tvou černou duši, pro niž v pekle již dávno a dávno jest místo uchystáno! Ani na krok nepřijdeš z ústavu! To pravím a poručím já!... A ty nestoudný lotře! Ty opovážíš se i ruku vyhrůžně na mne vztáhnouti! Jednou jsem tě držel již za hrdlo, měj se na pozor, nedouf' mne, abych tě ještě jednou pocuchal... Ku předu! Za tuto vzpuru doprovodím tě do domácího vězení! Dal jsem i takové místočko připraviti, věděl jsem, že ho bude třeba. Ku předu!"

Správce strčil do Eskobeda tak silně, až tento ku dveřím zavrávorl.

"Nepůjdu. Raději mne zab, lotře! Ale nepůjdu! Mne nezavřeš!" křičel Eskobedo zoufalým hlasem a počal bít holí Strollwella

Správce čla tento teprve rozzuřil. Srazil bezvládného, slabého starce na zem. Bil ho, tloukl, kopal. Sluhové a ošetřovanci sbíhali se, blukem přitákáni. Byli velmi ulekáni. S hrůzou viděl, jak Strollwell mučí starého ošetřovance.

"Vztáhl na mne hůl. Udeřil mne! Nazval mne lotrem!" syčel Strollwell v nesmírném vzteku a bil nešťastníka dále.

Eskobedo ležel na zemi. Z ruky mu vypadla hůl, z nosu i z úst se muřinaula krev. Chroptěl, plakal, nalfkal. Sběhnouví se lidé prosili správce sepatýma rukama, aby ho již nechal, vždyť jest již napolo mrtve a ubit.

Strollwell ani vztekem neviděl. Uchopil muže na zemi ležícího za límec a táhl ho za sebou na síň. "Táhnete odtud!" obořil se na ostatní. "Tak trestám já bouřci se psy. Mne udeřiti? Mne, který poctivě jsem sloužil své vlasti?... Z cesty, lidé. Pryč, ať jede již odtud, sice se vám blaze dnes nepovede!"

Sluhové a chuďasi bázlivě a skrččně se rozešli.

Eskobedo bolestně úpěl. Strollwell dovedl ho do blízké komory. Zde strčil ho do dveří. "Pojdi. Umři hladem, ty bídný úpire! Trýznil jsi a mučil jsi po léta národy mé vlasti!"

Eskobedo ležel bez vědomí na mramorové dlažbě v komůrce. — Pokračování.

Chladnější prázdn může takto působiti příjemný pocit, avšak shusta se přibíhá, že jim přiveděna býva neuralgie, proti kteréž nestává nic lepšího nad St. Jakobs Oel, kterýž zahřívá a bolesti tlíí.